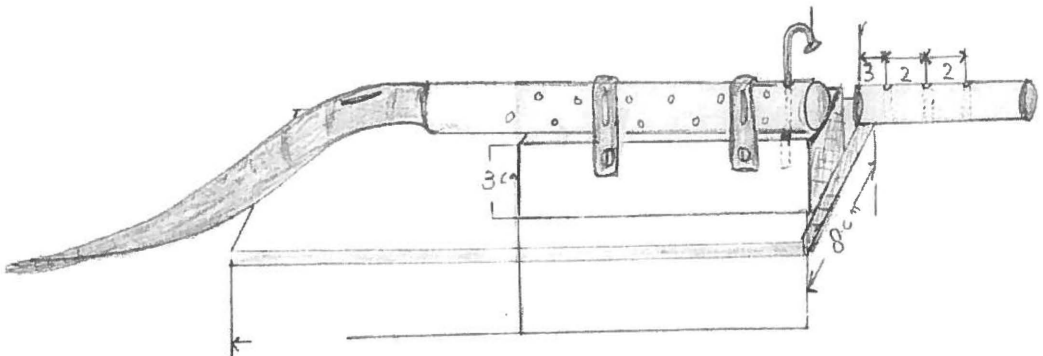

IS HET EEN MANNETJE OF EEN VROUWTJE?

*J.W. van Tessel,
Tijmstraat 3, 3551 GK Utrecht.*

Het bepalen van het geslacht van jonge slangen is over het algemeen een moeilijk karwei: er zijn meestal weinig of geen betrouwbare uitwendige sexeverschillen aanwezig en ook het vaak gepraktizeerde 'poppen' - dat overigens alleen maar bij pas geboren slangetjes toegepast mag worden - laat slangenhouders wel eens bedrogen uitkomen. Bij dit 'poppen' wordt de staart van het ondersteboven vastgehouden jonge slangetje voorzichtig een beetje rugwaarts gebogen, waarbij tegelijkertijd met de duim lichte druk uitgeoefend wordt op de staartbasis van het beestje. Als het een mannetje is, kunnen er twee kleine hemipenes tevoorschijn komen. Als er niets tevoorschijn komt wil daarmee echter niet gezegd zijn dat het diertje géén mannetje is. Dat maakt het 'poppen' tot een onbetrouwbare methode om jonge slangen te sexen. Sonderen is een tweede, veel gepraktizeerde manier

om het geslacht van (jonge) slangen te bepalen. Deze methode geeft ook veel meer zekerheid. Hierbij wordt een stompe, met vaseline of antiseptische zalf ingesmeerde peilstift onder de anaalschub van het dier ingebracht. Dit moet enigszins opzij van het midden gebeuren. Vervolgens moet de sonde naar de staartpunt worden geduwd, waarbij het soms kan helpen als de sonde voorzichtig tussen duim en vingers gedraaid wordt. De sonde glijdt, als het dier een mannetje is, langs één van de hemipenes op een afstand die gelijk is aan ongeveer zes of meer subcaudale schubben de cloacale diepte in. Bij een vrouwtje kan de peilstift niet verder dan ongeveer twee of drie schubben ingebracht worden. Het spreekt vanzelf, dat dit alles alleen met de grootste voorzichtigheid uitgevoerd mag worden. Het probleem is echter, dat de dieren onder deze handelingen allebehalve onbeweeglijk blijven. En hoe heftiger een slangetje zich verzet, hoe groter de kans is dat er iets in de cloaca beschadigd wordt. Het zou dus al een groot voordeel zijn, als het dier-

tje zich onbeweeglijk zou houden. Ik denk voor dit laatste iets gevonden te hebben. Voortbordurend op het 'dwangvoederapparaat' waarover ik al eens eerder geschreven heb (Van Tessel, 1997) meen ik, dat het volgende instrument het sexen van (jonge) slangen gemakkelijk maakt. Bevestig een plastic pijp van een aan het slangenlijf aangepaste doorsnede met beugels op een houten onderstelletje. Als u hiervoor een doorzichtige buis neemt, kunt u onder het manipuleren van bijvoorbeeld een gifslang, de kop van het te sexen dier altijd in de gaten houden. In de buis brengt u wat gaatjes aan om het de slang niet al te benauwd te maken. Om ervoor te zorgen dat het dier niet te ver doorkruipt, maakt u een houten, verstelbare stop voor de voorkant. Als u zowel in de buis als in de stop enkele gaatjes boort, kunt u met

een spijkertje of iets dergelijks deze stop op de gewenste diepte vergrendelen. U zorgt ervoor dat het cloacale gedeelte van de slang buiten de buis blijft en boven komt te liggen. De slang wordt op deze manier redelijk geïmmobiliseerd en u kunt rustig - niet onbelangrijk in het geval het een gifslang betreft - de sonde inbrengen en het geslacht bepalen. Ik heb alles wat ik aan tekentalent bezit botgevierd op bijgevoegde tekening, die wellicht visueel aanvult waar ik verbaal tekortgeschoten ben.

■ LITERATUUR

- Van Tessel, J. (1997). *Dwangvoederen. Litteratura Serpentina* 17: 15-17.